

Kaupunginvaltuusto	§ 101	12.11.2018
Kaupunginhallitus	§ 390	19.11.2018
Sosiaali- ja terveystalokunta	§ 12	07.03.2019

Valtuutettu Vilhelm Junnilan ym. valtuustoaloite koskien ikäihmisten odotusaikojen vanhuspalvelulain ja sosiaalihuoltolain mukaisiin palveluihin sekä oikeuksista tiedottamista

718/00.07.01/2018

Kaupunginvaltuusto 12.11.2018 § 101

Valtuutettu Vilhelm Junnila luki ja jätti valtuuston kokouksessa seuraavan kuuden valtuutetun allekirjoittaman aloitekirjelmän:

"Talousarviokäsittelyn yhteydessä on jälleen käynyt ilmi, että kaupungin ikärakenne jatkaa nousujohteista kehitystä. Vuonna 2030 yli 75-vuotiaita on kaksi kertaa enemmän kuin tänään. Laskelmien mukaan jopa 18,5 prosenttia asukkaista.

Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista eli niin sanottu vanhuspalvelulaki tuli voimaan vuonna 2013. Kuntia on patistettu ikäihmisten hyvinvointia ja toimintakykyä lisääviin toimiin, jotta mahdollisimman moni pystyisi asumaan ensisijaisesti kotonaan. Lain mukaan ikäihmisillä on oikeus asua loppuvuodet yhdessä riippumatta hoitotarpeesta tai hoivakodin huoneiden koosta. Vanhuspalvelulain 14 §:ssä mainitaan erikseen, että iäkkäille avio- ja avopuolisoille on järjestettävä mahdollisuus asua yhdessä. On tärkeää, että naantalilaisilla ikäihmisillä ja heidän omaisilla on tiedot tästä oikeudesta.

Sosiaalihuoltolain mukaan 75 vuotta täyttäneen henkilön on päästävä palvelutarpeen arviointiin 7 arkipäivän kuluessa siitä, kun ilmoitus avuntarpeesta on tehty. Vanhuspalvelulain 18 §:n mukaan ei-kiireelliset palvelut on toteuttava kolmen kuukauden sisällä palvelupäätöksen tekemisestä. Yleisradion Vanhusvahtiin toimitettujen tietojen perusteella Naantalilla on ollut haasteita edellytysten täyttämässä. Myös tehostetun palveluasumisen paikkaa on joutunut odottamaan yli 3 kuukautta.

Me allekirjoittaneet kaupunginvaltuutetut esitämme, että Naantali selvittää toteutuuko vanhuspalvelulaki ja sosiaalihuoltolaki Naantalissa edellä mainituilta osilta, miten se on tiedottanut ikäihmisiä ja heidän omaisiaan mahdollisuudesta asua yhdessä palvelutarpeesta riippumatta ja mihin toimiin se ryhtyy, jos sosiaalihuoltolain mukaisiin odotusaikoihin ei päästä."

KAUPUNGINVALTUUSTO:

Valtuustoaloite merkittiin vastaanotetuksi.

Kaupunginhallitus 19.11.2018 § 390

KAUPUNGINJOHTAJA:

Kaupunginhallitus lähettää valtuustoaloitteen sosiaali- ja terveyslautakunnalle valmisteltavaksi ja mahdollisia toimenpiteitä varten.

KAUPUNGINHALLITUS:

Kaupunginjohtajan ehdotus hyväksyttiin.

Kaupunginhallitus 19.11.2018 § 390

KAUPUNGINJOHTAJA:

Kaupunginhallitus lähettää valtuustoaloitteen sosiaali- ja terveyslautakunnalle valmisteltavaksi ja mahdollisia toimenpiteitä varten.

KAUPUNGINHALLITUS:

Kaupunginjohtajan ehdotus hyväksyttiin.

Sosiaali- ja terveyslautakunta 07.03.2019 § 12

Hoito- ja vanhuspalvelujen johtaja Taina Lahtiola

Valtuustoaloitteessa esitetään selvitetäväksi toteutuuko Naantalissa vanhushpalvelulaki (Vpl) ja sosiaalihuoltolaki (Shl) seuraavien asioiden osalta: läkkäille avio- ja avopuolisoille on järjestettävä mahdollisuus asua yhdessä (Vpl 14 §):

- Kaupungin tehostetun palveluasumisen yksiköissä on asunut ja asuu myös iäkkäiden avio- ja avopuolisoja. Birgittakodilla on vuodesta 2014 lähtien asunut yhteensä 9 pariskuntaa.
- Myllynkiventien ryhmäkodeissa (Alli, Sylvi ja Ellen) on asukkaina ollut myös puolisoja, näistä vuonna 2017 avatuissa uusimmissa ryhmäkodeissa (Sylvi ja Ellen) yhteensä kaksi pariskuntaa.
- Kummelissa on puolisoasukkaana vuonna 2018 ollut yksi henkilö. Kata-vakodilla asuu tällä hetkellä yksi pariskunta.
- Avio- tai avopuolisot jakavat saman huoneen, mikäli vain toinen heistä on ympärivuorokautisen hoivan tarpeessa. Huonesijoitukset perustuvat aina erilaisten tilanteiden yksilölliseen arviointiin.

On tärkeää, että naantalilaisilla ikäihmisillä ja heidän omaisillaan on tiedot tästä oikeudesta.

Miten ikäihmisiä ja heidän omaisiaan on tiedotettu mahdollisuudesta asua yhdessä palvelutarpeesta riippumatta?:

- Ympärivuorokautiseen hoitoon haetaan hakemuksella, jonka moniammatillinen Sap –työryhmä käsittelee. Työryhmä joko esittää palvelutarpeen, toimintakyvyn, hoitoisuuden ja tilanteen kiireellisyyden huomioon

ottaen asukasta hoito-/hoivapaikalle, tai päätty perustelluista syistä kielteiseen esitykseen, jolloin usein tarjotaan lisää avopalveluja kotiin (esim. kotikuntoutusta, lisätään kotihoidon käyntejä, kuntouttavaa päivätoimintaa tai kuntouttavia lyhytaikaishoidon jaksoja Birgittakodilla). Vastaava vi-
ranhaltija (palvelukodin johtaja) tekee hallintopäätöksen asiasta, sekä tiedottaa hakemuksen tehnyttä henkilöä päätöksestä.

- Prosessin tässä vaiheessa palvelukodin johtaja tai Sap -yhdyshenkilö keskustelee hakijan tai tämän omaisen kanssa aina myös kotiin jäävän puolison tilanteesta.

Shl:n mukaan 75 vuotta täyttäneen henkilön on päästävä palvelutarpeen arviointiin 7 arkipäivän kuluessa siitä, kun ilmoitus avuntarpeesta on tehty:

- Palvelutarpeen arviointi on Naantalissa järjestetty viivytyksettä tai viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä yhteydenotosta.

Vpl:n 18 §:n mukaan ei-kiireelliset palvelut on toteutettava kolmen kuukauden sisällä palvelupäätöksen tekemisestä:

- Vuonna 2017 kaupungissa aloitti toimintansa kaksi uutta 19-paikkaista tehostetun palveluasumisen ryhmäkotia. Viialan vanhan ryhmäkodin asukkaat (8) ja henkilökunta muuttivat Viialan lakkauttamisen jälkeen toiseen uusista ryhmäkodeista. Vuodeosaston hoitopaikkoja vähennettiin neljällä kotisairaalan ja kotikuntoutustiimin aloittaessa toimintansa. Edellä mainittujen toimenpiteiden johdosta 24/7 hoitopaikat lisääntyivät Naantalissa vuonna 2017 yhteensä 26:lla hoitopaikalla.
- Odotusajat ympärivuorokautiseen hoitoon lyhenivät palvelurakenteessa tapahtuneiden muutosten johdosta, mutta palvelutarve niin avohoidon kuin ympärivuorokautisen hoidon ja hoivan osalta lisääntyy kuitenkin väestöennusteesta johtuen niin voimakkaasti, että uusia toimenpiteitä kasvavan palvelutarpeen tyydyttämiseksi tarvitaan jo 2019-2020.
- Keskimääräinen odotusaika ympärivuorokautiseen hoivayksikköön ajalla 1.1.-31.8.2018 oli 2 kk ja ajalla 1.9.-31.12.2018 3 kk ja 6 pv.

Vanhuspalvelulain 26 §:n mukaan kunnan on julkaistava ainakin puolivuosit-
sittain tiedot siitä, missä ajassa iäkäs henkilö voi saada hakemansa sosiaalipalvelut. Tiedot on julkaistu vanhuspalvelulain voimaan tultua vuonna 2013 puolivuosit-
sittain Nasta -lehdessä, joka jaetaan kaikkiin naantalilaisiin kotitalouksiin. Tiedot vanhuspalvelujen odotusajoista ovat luettavissa myös kaupungin kotisivuilla kohdassa: Palvelut- perhe- ja sosiaalipalvelut-hoito-
ja vanhuspalvelut -vanhuspalvelujen odotusajat.

Mihin toimiin Naantalissa ryhdytään, jos sosiaalihuoltolain mukaisiin odotusajoihin ei päästä?:

- Kotihoidon palvelut järjestetään aina viivytyksettä joko kunnan omina palveluina, ostopalveluina tai palvelusetelillä tuotettuna. Ongelmana tällä hetkellä on kotihoidon sijaistyövoiman rekrytointivaikeudet, niin kunnissa kuin yksityisillä palveluntuottajilla. Kotihoidon henkilökunnan riittävydestä tulee huolehtia lisäämällä vakinaista henkilökuntaa.
- Omaishoidon tuki myönnetään hakemuksen saapumiskuukauden alusta. Hakemusten käsittely kestää noin kuukauden. Omaishoidon tuki on myönnetty kriteerit täyttäneille hakijoille, vuonna 2018 omaishoidon tuen

määräraha ylittyi 60 000 eurolla.

- Mikäli kaupungin hoito- ja hoivapaikkojen (tehostettu palveluasuminen + laitoshoido) tarjonta ei riitä ja odotusajat ylittyvät, harkitaan hoito- ja hoivapaikkojen lisäämistä ostopalveluna. Tällä hetkellä ostopalvelupaikoilla Naantalin ulkopuolella on vain seitsemän asiakasta. Ikäihmisten tehostetun palveluasumisen ostopalvelut on seudullisesti kilpailutettu.
- Paikkakunnalla on myös tarjolla poikkeuksellisen paljon ns. "tavallisia" palveluasuntoja ikäihmisille ja palvelutarjontaa (esim. kotihoito, kotikuntoutus ja -sairaala) voidaan lisätä myös näihin palveluasuntoihin resursoimalla kotihoidon henkilökuntaan ja monipuolisiin kotiin vietäviin palveluihin.

Naantalin ikäihmisten palvelurakenne noudattaa tällä hetkellä valtakunnallisia suosituksia. Palvelurakenne on avopainotteinen ja kotihoitoa, kuntoutuspalveluja, sekä ennaltaehkäiseviä hyvinvointia ja terveyttä edistäviä palveluja on lisätty ja niitä kehitetään edelleen. Palvelutarpeen kasvu on kuitenkin niin mittavaa, etteivät nykyiset resurssit riitä, vaan niitä on vahvistettava niin avo- kuin hoivapalveluissa viimeistään vuoden 2020 talousarviota laadittaessa.

PERUSTURVAJOHTAJA:

Naantalin sosiaali- ja terveyslautakunta antaa oheisen esitelytekstissä olevan selvityksen kaupunginhallituksen ja edelleen kaupunginvaltuuston käyttöön vastauksena valtuutettu Vilhelm Junnila ym. valtuustoaloitteeseen

SOSIAALI- JA TERVEYSLAUTAKUNTA:

Perusturvajohtajan ehdotus hyväksyttiin.